

17. REGIONAALNE ARENG JA PLANEERIMINE

REGIONAALNE ARENG

LÄÄNE-VIRUMAA ARENGUSTRATEEGIA

Lääne-Virumaa arengustrateegia 2007-2015 kinnitati Lääne-Viru maavanema korraldusega 19.märtsil 2008. Sellega lõppes 2005. aastal maavalitsuse algatatud maakonna arengukava koostamise protsess.

Lääne-Virumaa arengustrateegia:

- teadvustab maakonna arengueeldused, probleemid, arengusuunad ja edueesmärgid,
- võimaldab otstarbekamalt koondada ja suunata ressursse;
- loob sisendi erinevate maakondlike, valdkondlike ja institutsionaalsete arengudokumentide väljatöötamiseks
- annab tuge ja pakub väljakutseid maakonna arendusorganisatsioonidele;
- võimaldab eri huvigruppide koondamist maakonna arenguliste ühishuvide selgitamiseks, ühiste kokkulepete sõlmimiseks ja otsuste tegemiseks.

Strateegia koosneb neljast põhivaldkonnast:

- majanduskeskkond – ettevõtlus, tehniline infrastruktuur jt.
- sotsiaalne keskkond – rahvastik, haridus, tervishoid, hoolekanne, kultuur, sport, külakultuur, elukondlik teenindus, eluase, töö, puhkus ja vaba aeg, turvalisus jt.
- looduskeskkond – kliima, pinnakate, põhja- ja pinnavesi, loodusvarad, kaitstavad loodusobjektid, maafond, õhk jt.
- halduskeskkond – riigiasutused, kohalik omavalitsus, kodanikeühendused, koostöö.

Strateegias on kirjeldatud maakonna arenguvision aastani 2015. Strateegia kõige üldisem eesmärk on tagada haritud, õppimisvõimekas, tegus ja jõukas elanikkond kvaliteetses elukeskkonnas.

Eesmärkide täitmiseks elluviimist vajavad tegevused, mis tulenevad hetkeolukorra analüüsist:

- ettevõtlusaktiivsuse, ettevõtete uuendusmeelsuse ja tootlikkuse kasv,
- elanikkonna heaolu kasv ja hariduse, kultuuri areng,
- looduslik mitmekesisuse säilitamine, keskkonnakoormuse vähendamine,
- haldussuutlikkuse, arendustegevuse ja koostöö võimekuse kasv.

Maakonna edueesmärgid 2007-2010

Kuue huvigrupi (kodanikeühenduste, omavalitsuste juhtide ja arendustöötajate, ettevõtjate, kultuurivaldkonna esindajate, maavalitsuse võtmeisikute) väljatöötatud maakonna edueesmärgid aastateks 2007-2010, mille saavutamine on suurima positiivse mõjuga maakonna arengule.

	Majanduskeskkond	Sotsiaalne keskkond	Looduskeskkond	Halduskeskkond
Mõju	Ettevõtluse tegevusvaldkondade mitmekesisus Kasvanud ettevõtlusaktiivsus	Sotsiaalne kaitstus. Hea tervisega inimesed maakonnas.	Saaste- ja prügivaba loodus ja ümbrus.	Sisemisele ja välisele koostööle orienteeritud, piirkonna inimeste ja ettevõtete eesmärgi koondav ning ühtekuuluvust, omaalgatust ja aktiivsust toetav kohalik omavalitsus.
Ressursid ja tingimused	Oskustööliste, spetsialistide olemasolu	Kasvanud leibkonna sissetulekud.	Keskkonnainvesteeringute jätkusuutlik kasutamine.	Kasvanud kohalike omavalitsuste eelarvete maht.
Protsessid ja struktuurid	Paranenud kaupade ja teenuste konkurentsivõime	Vajaduste analüüsil põhinev optimaalne sotsiaalne infrastruktuur.	Asjatundlik planeerimine Teavitatud ja koolitatud üldsus.	Pidev avalike teenuste kvaliteedi parendamine. Igakülgne koostöö ja partnerlus.
Inimressurss	Motiveeritud töötajaskond.	Täiendõppe järjepidevus (elukestev õpe).	Pädevate spetsialistide olemasolu.	Töötajaskonna haridustaseme ja oskuste kasv.

Strateegia prioriteetsete edueesmärkide saavutamiseks teostatud tegevused 2007-2008

Majanduskeskkonnas:

Tegevussuund	Tegevus, tulemus
Kujundada ühtne maakonna ettevõtlusalade poliitika	Lääne-Viru arenduskeskus valmistas ette rahataotluse maakonna ettevõtlusalade arendamise konseptsiooni rahastamiseks. Taotlus lükati tagasi, 2009.a toimub uue taotluse ette valmistamine.
Tihendada kutseharidusasutuste ja ettevõtete koostööd	2007.a ja 2008.a toimusid haridus- ja töömessid. Alates 2008.a osaleb maakond ESF programmis „Karjääriteenuste süsteemi arendamine”. Maavalitsuse juurde tööle võetud karjääriinfospetsialist. Asutati SA Virumaa Kompetentsikeskus, et valmistada ette maakonna „Targa maja” (kompetentsikeskuse) rajamist, mis hõlmaks maakonna kõrg- ja kutseharidusasutuste oskusi ja maakonna ettevõtjate vajadusi.

Toetada maakonnas klastrite teket	Asutati turismi- ja teenindusklastri konsortsium: Lääne-Viru Maavalitsus, OÜ Jäneda Mõis, Aqva Hotels OÜ, RMK Sagadi Metsakeskus, AS Mulgi Reisid, Virumaa Näitused OÜ, A ja L Management Eesti AS. Koostati ühine eeltaotlus klastritegevuse arendamiseks. Taotlus lükati tagasi, 2009.a toimub uue taotluse ette valmistamine
Kavandada maakonna rannikupiirkonna arengut	Maavalitsus koostas taotlusprojekti Norra ja Euroopa Majapiirkonna regionaalarengu toetuskeemile maakonna rannikuala maakonnaplaneeringu koostamiseks. Taotlus rahuldati, projekti tegevused toimuvad aastatel 2009-2010.

Sotsiaalses keskkonnas

Tegevussuund	Tegevus, tulemus
Kujundada maakonna terviseradade võrgustik	Maavalitsuse koordineerimisel koostati maakonna matkaradade projekt, mis hõlmas 9 matkarada Sõmeru, Vinni, Kadrina, Väike-Maarja valla territooriumidel. Projekti ei rahastatud. Alustati Piira-Pajusti kergliiklustee rajamist ning 3 valla (Vinni, Rakvere, Rägavere vald) terviseradade võrgustiku kavandamist
Tagada sotsiaalse infrastruktuuri kättesaadavus	Töötati välja maakonna sotsiaalse infrastruktuuri teemaplaneeringu põhilahendus. Planeeringu kooskõlastamine ja kehtestamine on jäänud aastasse 2009.

Looduskeskkonnas

Tegevussuund	Tegevus, tulemus
Rakendada töösse maakondlik jäätmekäitluskeskus	Lääne-Viru omavalitsused (15) moodustasid MTÜ Lääne-Viru Jäätmekestus. Valmis maakondliku jäätmekestuse ehitusprojekt. Projekt vajas 2008.a ülevaatamist, kuna loobuti esialgselt planeeritud sorteerimisliinist prügi kokkupressimise ja põletusjaamadesse transportimise asemel. Keskkonnainvesteeringute taotlemiseks vajalikud ehitusprojekti muudatused valmisid 2009.aastal.
Teostada maakondlik veemajandusprojekt	EL ühtekuuluvusfondi meetme „Veemajanduse infrastruktuuri arendamine” rahastamisühenduste muutmise muutus ka maakondlik veemajandusprojekt: alla 2000 inimesega väikeasulad arvati projekti osalejatest välja ja projekti partnerid pidid oma taotluse igaüks iseseisvalt esitama. 2008.a lõpuks tehti rahastamisotsused Rakvere, Haljala, Kadrina, Tapa ja Väike-Maarja veemajandusprojektide toetamiseks 410 milj kr ulatuses.
Tõsta maakonna üldsuse keskkonnateadlikkust	Maavalitsuse ja RMK Sagadi Metsakeskus koostöös valmis maakonna väärtuslike maastike trüki koos eelkõige õpilastele suunatud maastiku tundmaõppimise töövihikuga.

Halduskeskkonnas

Tegevussuund	Tegevus, tulemus
Parandada avalike teenuste kättesaadavust	Maavalitsuse tellimisel valmis maakonna infoportaal www.virumaa.info
Interneti kättesaadavuse parandamine	Üleriikliku programmi „Küla Tee 3” tulemusena on ligi 90% maakonna territooriumist kaetud traadita internetiga
Planeerimisalase koostöö ja pädevuse tõstmine	Maavalitsuse initsiatiivil toimusid 2007. a Rakvere lähiümbruse omavalitsuste planeeringuteemade arutelud. 2008.aastal kohtumised soikusid. Maavalitsuse korraldamisel on toimunud iga-aastased kohalike omavalitsuste planeeringu valdkonnaga tegelevate ametnike infopäevad.

Arengustrateegia elluviimist iseloomustavad mõõdikud

Valdkond	Mõõdik, hindamiskriteerium	Sihtväärtus, eesmärgi tase 2010	Eesmärgi tase 2008
Majanduskeskkond	Ettevõtete arv 1000 elaniku kohta	Mitte vähem kui 90% Eesti keskmisest	59,4% Eesti keskmisest: % on küll viimastel aastatel pisut tõusnud, kuid märkimisväärselt madalam Eesti keskmisest
	Maakonna SKP jooksevhindades	3,8% Eesti kogumahust	3,25% (2006.a), võrreldes 2005. aastaga on maakonna SKP vähenenud 0,15% võrra kogu Eesti SKP kogumahust
Sotsiaalne keskkond	Tööhõivemäär (hõivatud 15-74a)	Võrdne Eesti keskmise näitajaga	91,2% Eesti keskmisest, hõivemäär paranes 2007. ja 2008.a.
	Keskmine leibkonna netosissetulek kuus	Mitte vähem kui 95% Eesti keskmisest näitajast	88,7% Eesti keskmisest ehk 4688 kr (2007.a). Kuigi sissetulekud on absoluutnumbrites suurenenud, on % Eesti keskmise suhtes vähenenud
	Ambulatoorseid arsti külastusi elaniku kohta	Mitte rohkem kui 5,2 külastust	5,5 külastust (andmed 2008.a kohta); võrreldes 2007.aastaga külastuste arv vähenenud 0,1 võrra.
	Toimetulekutoetuse saajate arv	10% vähem perekondi 2006.a tasemest	31,1% vähem 2006.a tasemest ehk 608 perekonda - võrreldes 2005.aastaga ligi 280 peret vähem
	Kuritegevus 10 000 elaniku kohta	Mitte rohkem kui 75% Eesti keskmisest	81,1% Eesti keskmisest ehk 279 kuritegu 10 000 el. kohta 2007.a; kuritegevus on langenud kõikjal, aga Eestis keskmiselt rohkem kui Lääne-Virumaal

	Töötus	Mitte rohkem kui 70% Eesti keskmisest	101,8% Eesti keskmisest ehk 5,6% (2008.a): maakonnas on olnud tööpuudus stabiilne (5,5% 2008.a), kasvanud on Eesti keskmine tööpuudus
	Demograafiline tööturu surve indeks (möödab tööturult lahkujate, olijate ja sisenejate vahetõrget)	Mitte väiksem kui näitaja 1,05	Näitaja 1,00 (Eesti keskmine 0,85): võrreldes eelmise aastaga indeks halvenenud (maakonnas on tööturule saabujaid täpselt sama palju kui tööturult lahkujaid).
Looduskeskkond	Omavalitsuste keskkonnanõuetekeskulused	Mitte vähem kui 75% , sh jäätmekäitluses 40% Eesti keskmisest	18,6% (223 kr el kohta) Eesti keskmisest ,sh jäätmekäitus 8% (86,1 kr el kohta) Eesti keskmisest 2007.a; kuigi keskkonnainvesteeringud maakonnas on elaniku kohta tõusnud, oluliselt just jäätmekäitluse osas, siis võrreldes Eesti keskmisega on maakonna % oluliselt vähenenud.
	Õhu saastamine	Mitte rohkem kui 75% Eesti keskmisest	80,4% Eesti keskmisest ehk 0,074 tonni elaniku kohta 2006.aastal; võrreldes 2005.aastaga % sama
	Vee reostuskoormus	Mitte rohkem kui Eesti keskmine	150% Eesti keskmisest ehk 0,0069 tonni elaniku kohta 2007.a; vee reostuskoormus, samuti % Eesti keskmisest vähenenud.
Halduskeskkond	Kohalike omavalitsuste eelarvete mahtude kasv (perioodil 2004-2007)	Mitte vähem kui Eesti keskmine kasv (perioodil 2007-2010)	Perioodil 2007-2008 eelarvete maht kasvanud 1,14 korda (Eesti keskmine 1,13 korda).
	Üksikisiku tulumaksu laekumine 1 elaniku kohta	Mitte vähem kui 87% Eesti keskmisest	85,1% Eesti keskmisest 2008.a ehk 7120 kr: osakaal eelnenud aastaga on jäänud samaks
	KOV sihtotstarbeline toetus valitsemiskulu ühele kroonile	Keskmiselt 1,56 krooni toetust valitsemiskulu 1 kroonile	Keskmiselt 1,92 kr toetust valitsemiskulu 1 kroonile: sihtotstarbeline toetus valitsemiskulu keskmisena on 2007.aastaga tõusnud
		Mitte rohkem kui 3 KOV-il alla 1 krooni toetust valitsemiskulu 1 kroonile	4 KOV-il alla 1 krooni toetust valitsemiskulu 1 kroonile: võrreldes 2007.a lisandus 2008.a 1 omavalitsus
	Üldplaneeringut omavate KOVde arv	100%	80% ehk 12 omavalitsust – 2008.a puudus 3 omavalitsusel kehtiv üldplaneering

RAHASTAMINE EUROOPA LIIDU STRUKTUURI- JA SISERIIKLIKEST REGIONAALARENGU FONDIDEST

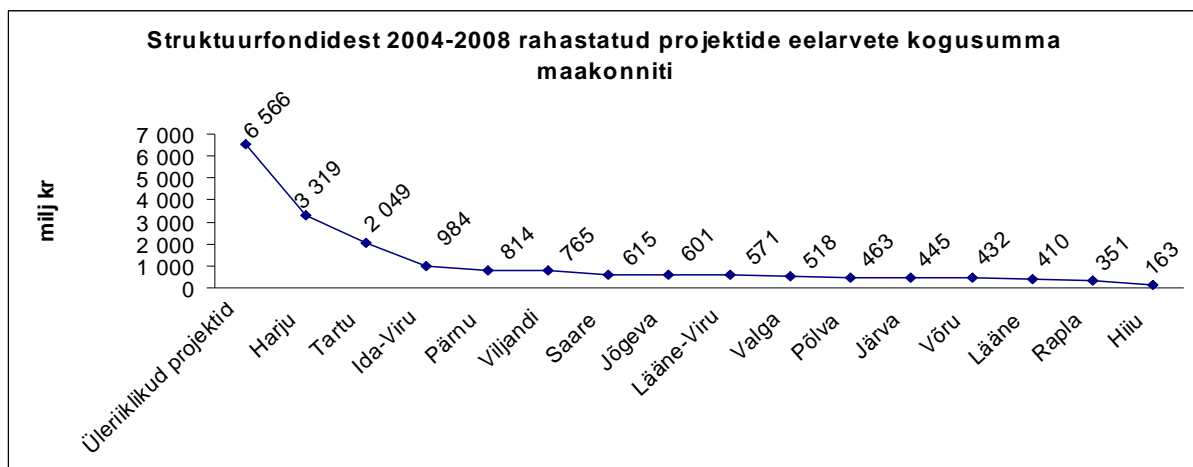
Struktuuritoetuse eesmärk on toetada majanduse arengut ning vähendada sellega arenguerinevusi Euroopa regioonide vahel ja tõsta Euroopa Liidu kui terviku konkurentsivõimet maailmaturul.

2008. aasta oli teine aasta Euroopa Liidu uue rahastamisperioodi 2007-2013 vahendite kasutamisel.

Võrreldes eelmise perioodiga 2004-2006 on käesolev periood mahukam nii rahaliselt - 53,3 miljardit krooni varasema 12,5 miljardi krooni asemel, kui ka sisuliselt: kasutuses on 54 erinevat meetet (lisaks tehniline abi) eelmise perioodi 26 meetme (lisaks tehniline abi) asemel.

Kui 2007. aasta möödus paljuski riiklike rakenduskavade alusel vastavate meetmete väljatöötamiseks, siis 2008.a aasta läks nende rakendamiseks. Seega on projektide realiseerimine ja rahade kasutamine lükkumas aastasse 2009 ja edasi.

Võrreldes aastatel 2007-2008 rahastatud projektide kogusummat 2004-2006 perioodil rahastatud projektide kogusummaga, saab öelda, et uue perioodi otsustatud projektide maksumus moodustab Lääne-Virumaal 16% eelmisest perioodil rahastatutest.



Allikas: <http://www.struktuurifondid.ee>

SISERIIKLIKUD PROGRAMMID

Lisaks Euroopa Liidu struktuurifondidele on mitmeid ka siseriiklikke regionaalarenguprogramme. Nii EL kui siseriiklikke programmide sisu ja eelarvete kavandamise eest vastutavad vastavad ministriumid. Konkreetse meetme elluviimise eest vastutavad rakendusüksused EAS (Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus), PRIA (Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Amet), KIK (SA Keskkonnainvesteeringute Keskus), SA Innove.

Regionaalarenguprogrammid on valdavalt Siseministeeriumi koordineerida ja EASi rakendada.

2008. aastal koordineeris Siseministeerium kokku 23 regionaalarengumeedet - alates kohaliku omaalgatuse programmist kuni Vene Föderatsiooni viisade kompenseerimiseni välja. 2008. aasta toetusest olid kopsakamad programmid piirkondade konkurentsivõime tugevdamise programm ligi 519 milj krooniga ja kohalike avalike teenuste arendamise (KOIT-kava) programm 228 milj krooniga.

Regionaalarenguprogrammide toetused (Siseministeerium, EAS) 2008. a maakonniti toetuse suuruse järgi

Maakond	Toetus (kr)	Projektide arv	Toetuse keskmine suurus (kr)
Harju	228 184 554	99	2 304 894
Tartu	176 371 696	185	953 361
Viljandi	88 891 331	61	1 457 235
Lääne	88 174 833	45	1 959 441
Pärnu	86 784 797	168	516 576
Ida-Viru	73 371 746	169	434 152
Järva	65 900 732	101	652 482
Põlva	65 753 089	136	483 479
Võru	64 657 084	68	950 839
Valga	57 453 165	102	563 266
Rapla	46 614 300	51	914 006
Lääne-Viru	44 157 165	117	377 412
Saare	39 219 698	50	784 394
Hiiu	24 321 920	62	392 289
Jõgeva	11 436 929	89	128 505

Arvestades regionaalarengutoetusi 1 elaniku kohta, on kõige edukamad 2008. aastal olnud Lääne, Hiiu ning Põlva maakonnad, Lääne-Viru jääb koos Harju, Ida-Viru ning Jõgeva maakonnaga pingerea lõpuossa.

Suuremad avaliku sektori rahastud projektid Lääne-Virumaal on olnud Vihula vallale vabatahtliku merepääste loomiseks u. 4 milj kr Kesk-Läänemere programmilt, MTÜ-le Jeeriko (Tapa vald) multifunktsionaalse sotsiaaltöökeskuse loomiseks 3,2 milj kr ja MTÜ Lääne-Viru Omavalitsuste Liidule 3,3 milj kr omavalitsuste ühisametnike projekti teostamiseks Norra ja Euroopa Majanduspiirkonna regionaaltoetusest. Viimati nimetatud regionaalarengu programmist rahastati 5 Lääne-Virumaalt esitatud projekti kogusummas 8,7 milj krooni.

Suuremaid regionaalarengutoetusi 2008. aastal läks aga SA-le Virumaa Muuseumid, kes sai 20 miljonit krooni Palmse mõisakompleksi väljaarendamise I etapiks piirkondade konkurentsivõime tugevdamise programmist.

EAS-ist ettevõtetele rakendatavate meetmete kaudu toetati 2008. aastal meie maakonna ettevõtteid 10,8 milj krooniga, sellest 10 milj krooni otse maakonna 17 ettevõtte taotluste alusel ning 0,8 milj maakondliku arenduskeskuse taotluste alusel erinevateks ettevõtluse koolituste läbiviimiseks.

Allikas: Euroopa Liidu struktuurifondide (www.struktuurifondid), EAS (www.eas.ee) toetatud projektid, Siseministeeriumi regionaalarengu osakonna regionaalarengutoetuse andmebaasid

Koostas: Lääne-Viru Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna juhataja Mati Jõgi

LÄÄNE-VIRU MAAVALITSUSE MENETLETUD REGIONAALARENGU MEETMED 2008

Euroopa Liidu „Elukeskkonna arendamise rakenduskava” meede „Kohalike avalike teenuste arendamine” (KOIT-kava)

Meetme eesmärgiks on hariduse, sh hulgas koolieelse-, kultuuri- ja spordi, sotsiaalhoolekande ja esmatasandi tervishoiu valdkondades avalike teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine infrastruktuuriobjektide investeeringute toetamisega. Taotlejad on eelkõige kohalikud omavalitsused, aga ka MTÜ-d ja sihtasutused. Taotluste vastuvõtt viidi läbi voorudena. I voor kuulutati välja 2007.a lõpus, esitatud eeltaotluste menetlemine, hindamine ja eelistusnimekirja kinnitamine jäi aastasse 2008.

Lääne-Viru maakonnast laekus kõigilt kohalike omavalitsustelt 20 eeltaotlust taotlussummaga 330 milj krooni.

Maakonna eeldatav vöimalik toetusemaht oli u 150 milj krooni.

Vabariigi Valitsuse kinnitatud investeeringutoetuste nimekiri Lääne-Viru maakonnas:

Koht kavas	Taotleja nimi	Eeltaotluse nimi	Taotluse suurus, krooni	Omafinantseerimise määr, %
1	Sõmeru vald	Sõmeru multifunktsionaalse keskusehoone ehitus, sisustamine ning haljastus- ja heakorratööd	22 595 578	15
2	Rakvere linn	Rakvere Reaalgümnaasiumi fassaadi ja õueala rekonstrueerimine ning spordihoone laiendus	23 230 601	15
8	Rakvere linn	Lasteaia Kungla hoone ja õueala rekonstrueerimine	22 489 931	15
3	Kadrina vald	Kadrina eakate päevakeskuse rajamine	5 656 009	15

4	Haljala vald	Haljala lasteaia rekonstrueerimine	19 651 866	15
5	Vinni vald	Vinni-Pajusti Gümnaasiumi renoveerimine	29 040 529	17
6	Rakvere vald	Lasila Põhikooli algklasside ja külakeskuse maja rekonstrueerimine	5 552 372	15
7	Kunda linn	Kunda Spordikompleksi rekonstrueerimine	9 722 209	15
9	Tapa vald	Tapa Gümnaasiumi renoveerimine	15 113 477	42
10	Laekvere v	Laekvere lasteaedpäevakeskuse rekonstrueerimine*	14 359 432	15
11	Rakke vald	Rakke Gümnaasiumi renoveerimine*	10 777 000	15

Märkus *nn reservprojektid, kelle rahastus sõltub kas eespoolasuvate projektidest vabanevate jääkide või siis eraldi otsusest II vooru maakondlike vahendite arvelt.

Euroopa Liidu „Maaelu arengukava 2007-2013 ” meede 1.1 „Koolitus- ja teavitustegevuse toetus”

Toetatavad koolitus- ja teavitustegevused on: koolitustegevuses (sh õppereisi) korraldamine ja koolitusel osalemine, juhendaja teenuse ostmise; kutsekvalifikatsiooni omistamine; väljaande, sh käsikirja ettevalmistamine, koostamine, täiendamine, kujundamine, paljundamine, trükkimine ja ostmise; koolitusprogrammi ja õppekava väljatöötamine; esitlustehnika ja tarkvara ostmise.

Toetust võib taotleda maaelu edendamise eesmärgil põllumajanduse, toidu töötlemise või metsandusega tegelevale füüsilisele või eraõiguslikule juriidilisele isikule ja tema töötajale. Taotlusi menetleb PRIA, kuid projekte hindab ja teeb rahastamisotsuse maavanema poolt moodustatud komisjon.

2008.a esitati Lääne-Virumaalt PRIA-le 4 taotlust taotlussummaga 533 014 krooni, millest 3 taotlust (kokku 293 128 krooni) olid nõuetele vastavad ja need esitati maakondlikule komisjonile hindamiseks. Maakondliku vooru võimalik toetuse maht oli 350 tuh krooni.

Maakondliku komisjoni otsuse alusel rahastatud projektid:

Jrk nr	Taotleja nimi	Taotluse sisu	Taotletav toetus kr
1	MTÜ Virumaa Põllumeeste Liit	Kodulehekülje ülesehitus ja kujundus	20 000
2	MTÜ Virumaa Põllumeeste Liit	Põllumajandusettevõtjate õppereis Ukrainasse	250 000 kr
3	OÜ Põllumajanduskonsulent AT	Ettevõtlusalaste kahe infopäeva korraldamine	23 128 kr

Hajaasustuse veeprogramm

Programm rakendus 2008. aastal tervikuna kogu Eesti territooriumil (2007. aastal pilootprojektina Võru maakonnas). Programmi raames toetatakse järgmisi hooneteväliste joogivee süsteemi rajamisega seotud tegevusi hajaasustusega piirkondades:

- kaevude (puur- ja salvkaevude) ja nende teenindamiseks vajalike veetrasside ehitamist ning renoveerimist;
- olemasolevatest kaevudest uute trasside ehitamist või olemasoleva trassi renoveerimist;
- kaevude varustamist vee pumpamiseks ja/või puhastamiseks vajalike tehniliste seadmete ja tarvikutega, sh selleks vajalike elektritööde teostamist;
- rajatud hooneteväliste veesüsteemide teostusmöödistamist;
- vee kvaliteedi analüüse.

Taotlejaks saavad olla füüsilised isikud, mittetulundusühingud ja sihtasutused. Programmi sihtalasse ei kuulu linnad.

2008.a oli programmi riiklike vahendite maht maakonnas kaks miljonit krooni, siia lisandus omavalitsuste eelarvetest kaks milj kr ning lisaks veel samapalju pidid lisama taotlejad /kasusaajad.

Taotluste vastuvõtu tähtaeg oli 15.september 2008. Valdava osa projektide teostamine on jäänud 2009. aastasse.

Maavalitsus korraldab programmi iga-aastasse välja kuulutamise, riiklike vahendite jaotuse omavalitsuste vahel, samuti informeerimise, nõustamise maakonna tasandil ja ka järelevalve kohaliku omavalitsuse tegevuse üle programmi raames. Valdav arv taotlusi on olnud puurkaevude rajamiseks.

2008. aastal vastuvõetud ja rahuldatud projektid kohalike omavalitsuste lõikes Lääne-Virumaal:

jrk nr	Omavalitsus	Vastuvõetud taotluste		Rahuldatud taotluste		Lõpetatud projektid seisuga 31.12.2008
		arv	summa, kr	arv	summa, kr	
1	Rakvere vald	10	1 036 682	8	893 006	0
2	Tamsalu vald	11	617 085	11	611 775	0
3	Vinni vald	11	727 143	11	727 143	2
4	Sõmeru vald	5	383 320	5	383 320	0
5	Väike-Maarja v	14	695 192	7	309 164	0
6	Haljala vald	11	679 017	7	437 500	0
7	Laekvere vald	14	692 511	12	601 049	0
8	Rägavere vald	11	571 693	9	450 000	0
9	Vihula vald	15	2 132 133	5	460 095	0
10	Viru-Nigula v	9	739 479	7	551 659	0
11	Kadrina vald	6	317 201	6	317 201	0
12	Rakke vald	18	1 049 481	9	464 111	0
13	Tapa vald	4	314 632	4	314 632	0
	Maakond	139	9 955 567	101	6 520 655	2

Energiasäästu programm

Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi eelarvest rahastatava väikesemahuline (kogu Eesti maht 2,5 milj kr) energiasäästuprojektide toetusprogramm. Projektikavandid esitatakse maavalitsusele, kes nad reastab prioriteetsuse järjekorras ja esitab Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumile rahastamisotsuse tegemiseks. 2008. aastal esitatud projektide rahastamisotsus tehakse 2009. aastal.

Lääne-Viru maakonnast esitatud 2008. aastal esitatud ja prioriteeritud projektide nimekiri:

Projekti nimi	Taotleja nimi (KOV)	Taotluse sisu	Kogu-maksumus, kr	Taotlus, kr	Omafinantseerimise määr, %
Haljala aleviku tänava-valgustuse rekonstrueerimine	Haljala VV	65 valguspunkti uuendamine	437 025	250 000	42,8
Väike-Maarja hoolekande- ja tervisekeskuse akende vahetus	Väike-Maarja VV	27 akna vahetus ja välispiirde soojustamine	309 400	232 050	25
Sõmeru klubihoone akende vahetus	Sõmeru VV	I k fuajee ja II korruse akende vahetus (22 tk)	183 600	137 700	25
Vabaduse tänava tänavavalgustuse renoveerimine	Rakvere LV	700 m ulatuses tänava-valgustite (20 valguspunkti, sh 8 uut) vahetamine	590 000	442 500	25
Rägavere tee ja Laada tn tänavavalgustuse renoveerimine	Rakvere LV	200 m Laada tn ja 500 m Rägavere tee tänavavalgustite vahetamine (20 valguspunkti, sh 2 uut)	708 000	531 000	25
Administratiivhoone akende vahetus ja välispiirde soojustamine	Vinni VV	26 akna vahetus ja u 42 m ² välispiirde soojustamine	182 421 kr	136 815	25

Külade uuendamise ja arendamise investeeringutoetus (PRIA meede 3.2)

Toetuse eesmärgiks on Eesti maaelu arengukavaga 2007–2013 alusel toetada Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) maapiirkonna elukeskkonna ja kultuuripärandi säilitamist ning sotsiaalse infrastruktuuri arendamist läbi mittetulundussektori arendamise.

Maavalitsused korraldavad PRIA poolt tehniliselt heaks kiidetud projektide hindamise, mida teeb siis maakondlik komisjon ja mis hinnete alusel koostab hinnatud projektide eelistusnimekirja, mis peale maavanema nõusolekut esitatakse PRIA-le rahastamisotsuse tegemiseks.

Maakondlik komisjon viis läbi hindamise 2008.a märtsis. Taotlusi esitati kokku 29, neist kiideti heaks 27 (heakskiitu ei leidnud 1 Tamsalu ja 1 Rakvere valla projekt).

Külade uuendamise ja arendamise investeeringutoetust rahastatud projektid Lääne-Virumaal

KOV	Taotluste arv	Toetuse summa, kr	Heakskiidetud toetuste summa, kr	Rahastatud projektide arv	Rahastatud toetuste summa, kr
Kadrina	5	3 011 625	3 011 625	5	3 011 625
V-Maarja	2	1 818 684	1 818 684	2	1 818 684
Haljala	1	936 796	936 796	1	936 796
Laekvere	2	1 078 980	1 078 980	2	1 078 980
V-Nigula	2	1 605 525	1 605 525	2	1 605 525
Vinni	2	1 071 324	1 071 324	2	1 071 324
Rägavere	1	834 190	834 190	1	834 190
Rakvere vald	2	1 748 643	809 847	1	809 847
Sõmeru	3	1 626 954	1 626 954	1	862 411
Tamsalu	3	1 386 685	1 167 392	2	1 167 392
Vihula	1	157 050	157 050	1	157 050
Kunda linn	2	1 869 658	1 869 658	2	1 869 658
Rakke	2	726 683	726 683	2	726 683
Tapa	1	938 796	938 796	1	938 796
Kokku	29	18 836 635	17 678 546	25	16 890 961

Meetme 3.2. rahastatud taotluste nimekiri projekti tegevusjärgse omavalitsuse järgi

Taotleja nimi	Projekti nimi, tegevus	Taotletav toetus, kr
Haljala vald:		
Varangu külaselts	Varangu seltsimaja	938 796
Kadrina vald:		
Neeruti selts	Neeruti seltsi seltsimaja katuse, fassaadi ja infopunkti renoveerimine	938 796
Spordiklubi Kadrina	Kadrina rulapark "Kauss"	106 200
EELK Kadrina Katariina	EELK Kadrina Katariina koguduse leerimaja	938 794

Kogudus		
MTÜ Tiigisaare	Ridaküla seltsimaja rekonstrueerimine I etapp	938 785
OÜ Geotrail KS	Sipelga looduse õpperaja rajamine	89 050
Kunda linn:		
Slaavi ühing Läte	Kunda linna seltside maja vasak tiib (vähemusrahvuste keskus) I järk	936 259
MTÜ Kunda Elulõng	Kunda linna seltside maja, parem tiib – esimene järk	933 399
Laekvere vald:		
Venevere haridus- ja kultuuriselts	Venevere seltsimaja rekonstrueerimine (II korrus) – teine järk	938 796
Muuga maanaisteselts Eha	Professionaalse murutraktori soetamine	140 184
Rakke vald:		
MTÜ Kodukülad	Lahu piirkonna küladeplatsi ja spordiväljaku parendamine	58 545
Sportiklubi Rakke	Rakke spordiväljaku parendamine	668 138
Rakvere vald:		
MTÜ Viikingid	Mädapea piirkonna külaplats	809 847
Rägavere vald:		
Põlula haridus- ja kultuuri selts	Põlula spordiväljak	834 190
Sõmeru vald:		
MTÜ Vahva Vaeküla	Vaeküla end. kontorihoonde rekonstrueerimine külakeskuseks – I järk	862 411
Tamsalu vald:		
MTÜ Porkuni	Porkuni piirkonna arenduskeskuse rekonstrueerimine	839 369
MTÜ Vajangu Noorsootöö Keskus	Mänguväljak	328 023
Tapa vald:		
MTÜ Kõrvemaa Ettevõtlus- ja Kutsekoolitus	Jäneda saun-pesumaja I etapp	938 796
Vihula vald:		
Karepa selts	Karepa rahvamaja (külakeskuse) saalitoole soetamine	157 050
Vinni vald:		
MTÜ Roela Kodukant	Roela rahvamaja (klubih.) rekonstrueerimine külakeskuseks – II järk	934 964
Palasi külaselts	Palasi külamaja	136 360
Viru-Nigula vald:		
Viru-Nigula spordiklubi	Viru-Nigula spordihoone jõusaali ehitamine	676 075
Kunda külaselts	Kunda külaseltsi seltsimaja rekonstrueerimine II etapp	929 450
Väike-Maarja vald:		
Liivaküla küla selts	Liivaküla seltsimaja	938 796
Väike-Maarja põllumeeste selts	Väike-Maarja rahvamaja seltsitegevuse ruumide restaureerimine	879 888

Allikas: Lääne-Viru Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakond

Koostas: maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna juhataja Mati Jõgi

MAAKONDLIKU ARENDUSTEGEVUSE PROGRAMM

Programm on ellu kutsutud maavanemale vabariigi valitsuse seadusega pandud kohustuse - hoolitseda maakonna tervikliku ja tasakaalustatud arengu eest - täitmiseks.

Programmi eesmärgiks on toetada ja rahastada projekte maakonna sotsiaalmajanduslikku arengut takistavate kitsaskohtade lahendamiseks, regionaalarengu stimuleerimiseks ja maakonna arengueelduste tugevdamiseks ning paremaks kasutamiseks.

Programmi vahendite kasutamisel keskendutakse maakonna paremale turundamisemale, maakonna arengu kavandamiseks vajalike uuringute ja analüüside ning strateegiate väljatöötamisele, maakondlike koostöövõrgustike edendamisele.

2008.a oli maakondlikust arendustegevuse programmist kasutada 536 tuh krooni, sellest ligi 2/3 ehk 357 315 krooni kulus turismialasele tegevusele.

Tegevus	Summa, kr
Turismialane tegevus:	
Lääne-Viru maakonna esindamine turismimessil Jász-Nagykun-Szolnoki maakonnas Ungari Vabariigis	11 384
Lääne-Viru maakonna turismialane reklaam ajalehes Äripäev	24 738
Lääne-Viru maakonna turismialane reklaam ajalehe Eesti Päevaleht eriväljaandes Talvitaja	12 390
Osalemine turismimessil Tourest 2009	20 532
Maakonna messiboksi kujundus turismimessil TourEst 2008	74 951
Projekti „Turismialased klasteralgatused Lääne-Virumaal“ kirjutamine	70 000
Turismialase turundusprojekti „Lääne-Virumaa tuntumaks reisisihtkohaks lähiturgudel“ omaosalus	119 947
Turismiasjaliste ümarlaud ja arendustöötajate koda	16 293
Turismikaart koostöös Rakvere Linnavalitsusega OÜ-It Leviring	7 080
Arendustegevus:	
Arengukonverents „Kompetentne maakond“ korraldamine	35 495
Regionaalarengu ja omavalituste keskasulate arendamise seminar	3 700
Maakondlikud üritused:	

Eakate huvimessi korraldamine	3 210
Täiskasvanute hariduse mess-infolaat	14 981
Hiiu Maavalitsuse noortekonverentsi osalustasu	5 000
Muu tegevus:	
Lääne-Viru maakonna infoportaali arendamine	62 000
Kodukaunistamise- ja heakorralase tegevuse toetamine Lääne-Virumaal	23 600
Kodanikupäeva aukirjade raamide soetamine	3 000
Bonzo isamaaliste laulude CD valmimise osalus	17 700
Viru regi DVD valmimise osalus	10 000
Kokku	536 000

Allikas: Lääne-Viru Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakond. Koostas: maavalitsuse peaspetsialist Kaire Kullik

Kohaliku omaalgatuse programm

Kohaliku omaalgatuse programmi eesmärk on kohalik areng ja piirkondade konkurentsivõime kasv läbi kogukonna kaasamise ja tugevdamise.

Taotlusi programmi vahenditest toetuste saamiseks võivad esitada avalikes huvides tegutsevad seltsingud (v.a. linnapiirkondades), mittetulundusühingud ja sihtasutused, mis pole asutatud kohaliku omavalitsuse või riigi osalusel ja milles ei osale liikmena kohalik omavalitsus või riik.

Toetatakse järgmisi tegevusi: kogukonnaliikmete koolitamist ja kohaliku arengu kavandamist, kohaliku ajaloopärandi ja traditsioonide väärtustamist, kohaliku elukeskkonna parandamist.

Toetuse suurus kohaliku tähtsusega projektidele on kuni 25 000 krooni ja maakondliku või laiema tähtsusega projektidele kuni 50 000 krooni.

2008.aastal oli Lääne-Viru maakonnal kohaliku omaalgatuse projektitegevusteks kasutada üle 1,5 miljoni krooni.

Kohaliku omaalgatuse programmi 2008.aasta projektid omavalitsuste lõikes

Ühtegi taotlust ei esitatud 2008.aastal Rakke, Kunda ja Sõmeru vallast.

KOV	Taotletud projektide		Rahuldamata projektide		Rahuldatud projektide	
	arv	summa	arv	summa	arv	summa
Haljala vald	10	176 424	1	5 000	9	171 424
Kadrina vald	17	341 590	8	176 670	9	164 920
Laekvere vald	2	42 750	1	24 000	1	18 750
Rakvere linn	6	110 666	0	0	6	110 666
Rakvere vald	1	25 000	1	25 000	0	0
Rägavere vald	3	64 497	0	0	3	64 497
Tamsalu vald	8	157 154	2	32 027	6	125 127
Tapa vald	4	89 400	0	0	4	89 400
Vihula vald	1	25 000	0	0	1	25 000
Vinni vald	14	216 327	3	33 815	11	182 512
Viru-Nigula vald	6	108 946	1	24 632	5	84 314
Väike-Maarja vald	9	164 879	4	87 173	5	77 706
Maakondlik	13	588 408	3	150 000	10	438 408
Kokku	94	2 111 041	24	558 317	70	1 552 724

Allikas: Lääne-Viru Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakond
Detailsemalt on toodud andmed aastaraamatu lisades.

EAS TOETUSED LÄÄNE-VIRUMAALE 2008

Projekti nimetus	Toetuse summa, kr	Projekti maksumus
Alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetus	598 997	1 143 983
Eksporditurunduse toetus	1 500 000	3 000 000
Hajaasustuse veeprogramm	2 250 000	2 250 000
Hasartmängumaksust regionaalsete investeeringutoetuste andmise programm	3 193 112	4 532 825
Kohaliku füüsilise elukeskkonna arendamine	1 010 000	1 640 409
Koolituskava: MAKide poolt korraldatud ettevõtjate arendamisele suunatud koolitused ja õppereisid (L-Viru Arenduskeskuse projektid)	817 261	1 167 756
Norra-EMP regionaalarengu toetusskeem	677 279	811 445
Nõustamistoetus	82 500	165 000
Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine	35 864 807	42 322 892
Teadmiste ja oskuste arendamise toetus	1 508 185	3 016 371
Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamise programm	280 000	400 000
Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus	6 203 434	15 508 585

Allikas: Ettevõtjate Arendamise Sihtasutus, www.eas.ee.
Detailsemalt on toodud andmed aastaraamatu lisades.
Koostas: maavalitsuse peaspetsialist Kaire Kullik

SA KESKKONNAINVESTEERINGUTE KESKUSE POOLT RAHASTATUD PROJEKTID LÄÄNE-VIRUMAAL 2008

Keskkonnaprogramm

Keskkonnaprogrammi elluviimine toimub keskkonnatasude seaduse alusel riigieelarvesse laekunud rahast. Aastatel 2000-2008 on KIK eraldanud toetusi rohkem kui 11 000 projektile kogusummas üle 4,1 miljardi krooni. 2008. aastal toetas KIK 1382 projekti kogumaksumuses ligi 865,5 miljoni krooniga. **Lääne-Virumaa** projektide kohta detailsemat käesolevas peatükis allpool (ja aastaraamatu lõpus olevates lisades).

Nagu varasematelgi aastatel, eraldati kõige rohkem raha veemajandusele, mille 157 projektile läks ligi pool rahast – üle 350 miljoni krooni. Maakondades elluviidavatele keskkonnaprojektidele eraldati umbes 72% rahast, ülejäänud osa suunati üleriiklikele projektidele. Kõige rohkem toetust eraldati jätkuvalt Ida-Virumaale (73 miljonit krooni) ja kõige vähem raha sai 2008.aastal Lääne-Virumaa - 12 miljonit krooni.

Keskkonnaprogrammi eesmärgid on: loodusvarade kasutamise seotud keskkonnakahjustuste likvideerimine, keskkonnaseisundi taastamine, taastuvate loodusvarade looduslikule taastumisele kaasaaitamine, taastumatute loodusvarade täiendavate varude alased ning jäätmete taaskasutamise võimaluste uurimised; keskkonnaseisundi jälgimine, saastamist vähendavate keskkonnakaitseliste abinõude rakendamine, keskkonnauuringute ning loodusobjektide kaitse korraldamine; keskkonna saastamist põhjustavate saastekollete likvideerimisele või keskkonna endise seisundi taastamisele suunatud tegevus, kaitsealuste liikide poolt tekitatud kahju hüvitamine.

Keskkonnaprogramm jaguneb kaheksaks valdkonnaks: veemajanduse programm; jäätmekäitluse programm; keskkonnakorralduse programm; looduskaitse programm; metsanduse programm; kalanduse programm; keskkonnateadlikkuse programm; maakondlik programm. Kõik programmid jagunevad omakorda alamprogrammideks.

Maakondlik programm on rahasummade osas KIKi pisim, kuid projektide osas rohke. Nii saavad 239 projekti ligi 16 miljonit krooni. Selle programmi kaudu rahastatakse projekte, mis oma väiksuse tõttu ei saa tavaliselt toetust teistest programmidest, kuid kohalike elanike jaoks on need projektid vaat et olulisemad kui suured riiklikud. Oma kodukant on ikka südamelähedasem.

Maakond	Projekte	Maksumus	Maakond	Projekte	Maksumus
Lääne-Viru	19	1 542 168	Võru	12	982 188
Viljandi	15	1 344 517	Saare	15	949 228
Pärnu	19	1 315 618	Lääne	20	880 277
Ida-Viru	13	1 284 625	Põlva	11	826 959
Rapla	21	1 272 402	Valga	16	818 924
Tartu	27	1 264 300	Hiiu	12	767 090
Jõgeva	13	1 043 108	Harju	11	751 481
Järva	14	1 042 713	Kokku	239	16 085 598

Allikas: KIK aastaraamat 2008

Keskkonnaprogrammist toetatud projektid Lääne-Virumaal 2008

	Summa, kr
1. Jäätmekäitluse programm:	0
Ohtlike jäätmete käitlemise alamprogramm	0
Tavajäätmete käitlemise alamprogramm kokku, sh	3 370 194
2. Veeprogramm:	
Reoveekäitluse alamprogramm	9 651 398
Joogiveevarustuse alamprogramm	6 666 608
Jääkreostuse alamprogramm	240 000
Mittetehniliste tööde alamprogramm	0
Veekogude tervendamise alamprogramm	0
3. Keskkonnakorralduse programm	0
Maapõue alamprogramm	313 560
Tehnika alamprogramm	0
Välisõhukaitse ja energeetika negatiivse keskkonnamõju vähendamise alamprogramm	142 892
4. Looduskaitse	
Liikide kaitse korraldamine	852 609
Kaitsealade hooldus	4 156 817
Pargid ja üksikobjektid	816 167
Looduskaitse infrastruktuur	572 019
5. Metsandusprogramm	0
Jahindus	60 000
6. Kalandusprogramm	0
7. Keskkonnateadlikkuse programm:	
Keskkonnasõbralik käitumine ja säästlikud tarbimisharjumused	178 200

Keskkonnaharidus ja elusloodus õppeprotsessis	640 479
Keskkonnateavituse ja avalikkuse kaasamine otsustusprotsessi	1 250 651
Keskkonnaharidusalane arendustöö ja täiendkoolitus	85 317
8. Maakondlik programm	336 590
Kõik kokku	29 333 501

Allikas: KIK koduleht toetuste andmebaas

Detailsemalt on toodud andmed aastaraamatu lisades.

Keskkonnakorraldus ja energeetika

Rakvere linnavalitsuse tellimisel ja KIKi toetusel uuriti 2008. aasta juulikuus õhu puhtust Rakveres. Vaatluse alla võeti vääveldioksiidi, lämmastikdioksiidi, osooni, lenduvate orgaaniliste ühendite, vingugaasi, vesiniksulfiidi, ammoniagi ja peentolmu sisaldus linnaõhus. Mõõtmiseks kasutati automaatsete analüsaatoritega varustatud liikuvat õhulaborit MOBAIR.

Nii nagu mujalgi Eesti linnades, on ka Rakveres suurim õhu saastaja liiklus, seepärast kõikusid õhupuhtuse näitajad vastavalt sellele, kas parasjagu oli tipp-tund või valitses tänavatel vaikus ja rahu. Mõõtetulemuste analüüs näitas, et saastetase jäi Rakveres kõikide saasteainete osas kordi piirväärtusest madalamaks, kuigi mõõtmisi tehti peaaegu tuulevaikusel, mis teatavasti soodustab saasteainete kogunemist õhku. Üllatas vaid, et mõnel puhul olid saasteainete kogused vaikselt elamurajoonis tunduvalt kõrgemad kui elava liiklusega tänavas ääres.

Allikas: KIK aastaraamat 2008

Veemajanduse infrastruktuuri arendamise meetmest Lääne-Virumaal toetatud projektid

Taotleja	Projekt	Summa, kr
AS Rakvere Vesi	Rakvere linna reoveekogumisala veemajandusprojekt	207 122 106
AS Haljala Soojus	Haljala veemajandusprojekt	55 652 874
AS Tapa Vesi	Tapa veemajandusprojekt	91 853 729
AS Kadrina Soojus	Kadrina aleviku veevarustuse ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine	18 478 705
OÜ Pandivere Vesi	Väike-Maarja veemajandusprojekt	37 053 996
AS Tamsalu Vesi	Tamsalu reovee kogumisala veemajandusprojekt	61 779 833
Kokku		471 941 243

Allikas: <http://www.kik.ee/?op=body&id=161&art=283> seisuga 12.03.2009

Koostas: Lääne-Viru Maavalitsuse avalike suhete nõunik Hilje Pakkanen

PRIA TOETUSED LÄÄNE-VIRUMAAL 2008

Maaelu arengukava 2004-2006 perioodi ja 2007-2013 perioodi 2008.aasta toetused Lääne-Virumaal kokku olid üle 305 miljoni krooni. Detailsemalt toodud aastaraamatu lõpus olevates lisades.